

Z kulturní historie rockové hudby v Olomouci: Water-Supply Spectres (1970–1979)

Jan Blüml

Zpracování studie bylo umožněno díky účelové podpoře na specifický vysokoškolský výzkum udělené roku 2012 Univerzitě Palackého v Olomouci Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, a to v rámci projektu Studentské grantové soutěže Interní grantové agentury Univerzity Palackého č. FF_2012_036 – Free jazz trio: čtyřicetiletá historie významné olomoucké hudební skupiny slovem, obrazem a zvukem v celorepublikovém kontextu.

Nástup tzv. normalizace na přelomu šedesátých a sedmdesátých let nepříznivě dopadl i na dosud úspěšně se rozvíjející rockovou scénu v Olomouci. Stejně jako tomu bylo v jiných městech republiky, také zde muselo mnoho skupin z existenčních důvodů přerušit svoji činnost, případně rezignovat na umělecké ambice a transformovat svoji produkci na režimu přijatelný „zábavový“ repertoár. To vše za podmínek administrativní šikany v podobě nutnosti počeštění názvu skupiny, cenzurních zásahů, tzv. rekvalifikací apod.⁴² Navzdory zmíněným překážkám rockový život v hlavním městě Hané nikdy zcela neuhasl. Dokladem je historie skupiny Water-Supply Spectres, kterou dne 17. prosince

⁴² Více k problematice populární, respektive rockové hudby v období tzv. normalizace, fenoménu kvalifikačních zkoušek apod. viz kupř. Blüml, Jan: „Státní kulturní politika a česká populární hudba v období tzv. normalizace: k činnosti státních uměleckých agentur v letech 1969–1989“, in: Poledňák, Ivan (ed.), *Proměny hudby v měnícím se světě*, Olomouc, 2007, s. 43–56; Vaněk, Miroslav: *Byl to jenom rock, n' roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu 1956–1989*, Praha, 2010; Houda, Přemysl: *Šafrán: kniha sdružení písničkářů*, Praha, 2008; Chadima, Mikoláš: *Alternativa: svědectví o českém rock & rollu sedmdesátých let (od rekvalifikací k „nové vlně se starým obsahem“)*, Brno, 1993; *Kytary a řev aneb co bylo za zdí: punk rock a hardcore v Československu před rokem 1989*, [S.l.]: Hluboká orba records, Papagájův hlasatel records, 2007; Lindaaur, Vojtěch – Konrád, Ondřej: *Bigbít*, Praha, 2010; Tůma, Jaromír: *Bigbít: aneb pendl mezi somráky a veksláky*, Praha, 1999; Jurík, Luboš – Šuhajda, Jozef: *Slovenský bigbít*, Bratislava, 2008; seriál České televize *Bigbít*, díl 18 (režie: Zdeněk Suchý, Václav Krístek, Zdeněk Tyc, natočila Česká televize 1998).

1970 o přestávce školního vyučování založili čtrnáctiletí žáci základní školy Zeyerova Ladislav Šikl, Květoslav Richter a Petr Večeřa. Skupina, v níž zahájilo svoji kariéru několik významných osobností nejenom olomoucké kultury, včetně celorepublikově známého kytaristy a doprovoděče pražských folkových písničkářů Emila Pospíšila, v následujících osmi letech absolvovala zhruba třicet vystoupení v Olomouci a okolí.⁴³

Kapela, jež vznikla z iniciativy Šikla a jejímiž původními inspiracemi byla hudba Beatles či domácí skupiny Olympic, nesla z počátku název Albatros 70. Zajímavostí je, že oblíbenými Vernovými romány byl inspirován i druhý, z hlediska společenského dopadu významnější olomoucký rockový soubor sedmdesátých let, skupina Nautilus.⁴⁴ V následujícím roce si mladá kapela změnila název na RAS Acylpyrin. Označení Water-Supply Spectres, jež bylo ale z důvodu požadavků normalizační kulturní politiky odmítající anglické názvy používáno ve zkrácené verzi WSS, soubor definitivně přijal na jaře roku 1972. Do jisté míry se zafixovala rovněž jeho česká varianta Vodovodní strašidla. Do této doby kapela získala již první zkušenosti s veřejným vystupováním, stejně tak se výrazně proměnilo její personální složení.

Po prvních zkouškách WSS v prostorách ZDŠ (Základní devítiletá škola) Zeyerova a poté ZDŠ Řepčín kapelu opustil kytarista Šikl. V lednu 1971 soubor naopak doplnil Tomáš Tichák a na jaře stejného roku Jiří Lamač.⁴⁵ Nedlouho před tím, než WSS dne 20. prosince 1971 odehráli v klubovně ZDŠ Řepčín první koncert s pouhými třemi skladbami,

⁴³ Podrobnou historii WSS v datech sepsal P. Večeřa, archiv autora.

⁴⁴ Kapela Nautilus vznikla na přelomu šedesátých a sedmdesátých let spojením zkušených muzikantů, kteří dříve působili v prvních olomouckých rockových souborech, především souboru Chickens. Obsazení kapely, která se na počátku sedmdesátých let těšila v Olomouci značné popularitě, tvořili Vladimír Nechyba (zpěv, sólová kytara, umělecký vedoucí a kapelník, autor hudby většiny písní), František Blašík (zpěv, baskytara, příležitostný autor písní), Vladimír Janů (zpěv, bici) a Alexej Sychra (zpěv, rytmická kytara, autor textů většiny písní). Kapela pořádala v sálech místního Parku kultury a oddechu, jenž byl jejím zřizovatelem, pravidelné pořady *Studio Nautilus*. Posluchači se mohli s kapelou, jejíž repertoár tvořily z velké části původní písně, z části pak cover verze skladeb souborů typu Beatles, Who či Bee Gees, pravidelně setkávat také při vystoupeních v Letním kině. Blíže viz Sychra, Lexa: *Olomoucký Big Beat a jiné vzpomínky a povídky emigranta*, Olomouc, 2007.

⁴⁵ Tichák (1957) absolvoval Elektrotechnickou fakultu VUT v Brně. Od druhé poloviny sedmdesátých let psal divadelní hry pro neoficiální olomoucké divadlo Bernardýn. V osmdesátých letech publikoval prózy, publicistické texty a poezii v olomouckém samizdatovém časopise Ječmínek. V letech 1990–1996 působil v Hanáckých novinách – od roku 1991 jako šéfredaktor. V letech 1997–2000 Tichák působil jako redaktor časopisu České katolické charity. V roce 2001 se stal českým šéfredaktorem Československého týdeníku Mosty. Od roku 2002 pracoval v redakci Literárních novin. Tichákovy fejetony vycházely v Hanáckých novinách, Mostech, Mladé frontě Dnes a Literárních novinách. Jako autor se podílel na knižním rozhovoru s Jaroslavem Šabatou (Tichák, Tomáš: *Sedmkrát sedm kruhů: Jaroslav Šabata – příběh paradoxního politika*, Olomouc, 1997). Spoluredigoval také knihy *Večerní rozmluvy Josefa Jařaba* (Jařab, Josef: *Večerní rozmluvy s hosty Univerzity Palackého 1991–1996*, Olomouc, 1998) a memoáry Vlasty Chramostové (Chramostová, Vlasta: *Vlasta Chramostová*, Brno, Olomouc, 1999). Kozelka, Milan: *Vertikální nostalgie: olomoucká literární umělecká scéna devadesátých let a současnosti*, Olomouc, 2002. Blíže k divadelním a literárním aktivitám Ticháka a Lamače viz Lazorčáková, Tatjana: „Divadelní disent: k historii neoficiálních

kapela pořídila základ aparatury v podobě elektrické kytary, zesilovače a reproduktoru. Bicí souprava byla zapůjčena z Domu pionýrů a mládeže, který od šedesátých let sloužil jako zkušebna řadě rockových a jazzových souborů a kde se rovněž pořádaly populární hudební koncerty domácích i pohostinsky vystupujících umělců.⁴⁶ V únoru roku 1972, kdy do WSS nastoupil talentovaný a ještě ne ani čtrnáctiletý kytarista Emil Pospíšil (narozen 22. dubna 1958 v Olomouci, zemřel 14. října 1994 v Českých Budějovicích), se skupina potýkala s problémem najít zkušebnu odpovídající požadavkům rockového souboru. Poté, co byli WSS vykázáni z prostor ZDŠ Řepčín, kapela uskutečnila několik zkoušek u Večeři (Kyjevské nábřeží 9), později se zkoušelo také u Pospíšila (Hálkova 25), ve Zvláštní škole v Řepčíně nebo v ZDŠ Na Vozovce. Kapela zkoušela velmi často, hrálo se každý den.⁴⁷ Společně s místní barovou kapelou odehráli WSS dne 3. března 1972 v pětičlenné formaci Pospíšil (zpěv, perkuse), Večeřa (bicí), Tichák (baskytara), Richter (kytara), Lamač (klavír) koncert ve vinárně Panorama (ulice Na Vozovce) u příležitosti oslavy Mezinárodního dne žen podniku Drobné zboží.⁴⁸ Během první poloviny následujícího roku WSS opustili Lamač a Richter a obsazení skupiny se ustálilo ve složení Pospíšil, Večeřa a Tichák.⁴⁹

Původně se WSS zaměřovali na rock, případně hard rock šedesátých a sedmdesátých let. Mezi písněmi Olympicu, Blue Effect, Beatles, Rolling Stones, Led Zeppelin, Deep Purple však nechyběly ani pokusy o vlastní tvorbu. Nejdříve šlo o skladby Lamače, později přispívali Tichák s Pospíšilem. Soubor s tímto repertoárem vystupoval na řadě studentských akcí. Šlo například o dva koncerty na večírcích deváté třídy ZDŠ Jiřího z Poděbrad uskutečněných 22. a 26. června 1973, koncert při setkání spolužáků v restauraci U Kapličky (Břetislavova 3) konaný 30. června 1973 nebo maturitní večírek spolužáků Večeři konaný v restauraci Zora (ulice U Stadionu) 7. června 1975. Skladby typu *I Saw Her Standing There*, *Dizzy Miss Lizzy*, *Birthday*, *I Want You* z repertoáru Beatles, *Jumpin' Jack Flash* od Rolling Stones, *Are You Ready Eddy?* a *Mass* od Emerson, Lake and Palmer, *Maybe I'm a Leo* od Deep Purple, *How Many More Times* od Led Zeppelin, *Lady in Black* od Uriah Heep nebo *As the Sun Still Burns Away* od Ten Years After WSS hráli také na vesnických tanečních zábavách v okolí Olomouce.⁵⁰ Třikrát skupina vystoupila v kulturním domě v Senici na Hané (18. září 1973, 6. října 1973 s místní skupinou SSM, 9. května 1974 rovněž s místní skupinou SSM). Čtyřikrát se představila na taneční zábavě v kulturním domě v Blatci (7. prosince 1973, 15. února 1974, 22. března 1974, 28. června

divadelních aktivit v sedmdesátých letech 20. století“, in: Sýkora, Michal (ed.), *Kontexty III. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Philosophica – Aesthetica* 25, Olomouc, 2002, s. 47–64.

⁴⁶ V šedesátých letech vystupovala v Domě pionýrů a mládeže například moderně jazzová skupina Q 63, s níž si zde zahrál i Emil Viklický. Z rozhovoru s Antonínem Náplavou dne 8. ledna 2013, nahrávka rozhovoru v archivu autora.

⁴⁷ Tichák, Tomáš: „My ze sklepa“, in: Lukeš, Jan a Lukešová, Ivana (eds.), *S firmou MICHŘ Licht ist sicher! Vlasta Chramostová (* 17. 11. 1926), Stanislav Milota (* 9. 3. 1933)*, Plzeň, 2011, s. 71–75.

⁴⁸ Pisemné poznámky T. Ticháka, archiv autora.

⁴⁹ Pisemné poznámky P. Večeři, archiv autora.

⁵⁰ Rozhovor s P. Večeřou a T. Tichákem ze dne 23. února 2013, nahrávka rozhovoru v archivu autora.

Obr. 1: Léto 1972. Zleva: Večeřa, Lamač, Richter, Pospíšil, Tichák

1974). 18. října 1974 WSS vystoupili na taneční zábavě v kulturním domě v Bystročicích, 16. srpna 1975 odehráli taneční zábavu na fotbalovém hřišti v Újezdci u Přerova.⁵¹

Zmíněná vystoupení byla pořádána ilegálně, neboť kapela na velkou část své existence nesplňovala v období normalizace nutné administrativní podmínky v podobě evidence u zřizovatele, kvalifikačních přehrávek, registrace u místních kulturních institucí, povolenacích listů kulturních odborů národních výborů apod.⁵² Vystupování bez příslušných povolení, tedy takzvaně načerno, nebylo ale zvláště v případě rockových souborů v pojednávání době ničím výjimečným.⁵³ Šlo o přirozený důsledek působení oficiální státní kulturní politiky. Perzekuce a omezování rocku navíc stupňovala již tak velkou poptávku po této hudbě. Zábavová vystoupení WSS charakterizovaly přeplněné kulturní sály. Akce navštěvovalo až tři sta lidí, z čehož provozovateli dotyčného restauračního zařízení

⁵¹ Rozhovor s P. Večeřou ze dne 12. prosince 2012, nahrávka rozhovoru v archivu autora.

⁵² Tamtéž.

⁵³ Viz kupř. vzpomínky Mikoláše Chadimy v seriálu České televize *Bigbít*, díl 19. (režie: Zdeněk Suchý, Václav Křístek, Zdeněk Tyc, natočila Česká televize 1998). Dále v knize Chadima, Mikoláš: *Alternativa: svědectví o českém rock & rollu sedmdesátých let (od rekvalifikací k „nové vlně se starým obsahem“)*, Brno, 1993.

plynul nemalý zisk. Právě ekonomické důvody motivovaly provozovatele kulturních sálů a restaurací k pořádání akcí tohoto typu, ačkoliv v případě prezentace kapely bez povolení riskovali finanční sankce ze strany oficiálních orgánů.⁵⁴ Finanční odměny se dostalo také samotným muzikantům, kteří by ale bez předepsaných administrativních náležitostí podle oficiální legislativy nárok na honorář neměli. Výdělek WSS při akcích uvedeného typu dosahoval celkové výše 200–300 Kčs.⁵⁵ Kromě tanečních zábav pořádaných mimo Olomouc WSS dále vystupovali v lunaparku na místě dnes již bývalého kulturního domu Sigma (23. a 24. srpna 1973), v Národním domě u příležitosti Mikulášské zábavy (26. a 27. listopadu 1974) – šlo o „prodlouženou“ tanečních kurzů, na níž spoluúčinkoval i taneční orchestr Progres, dále na diskotéce v kavárně Sport v prostoru krytého bazénu (15. ledna 1975).⁵⁶

Obr. 2: Z vystoupení WSS u příležitosti Mikulášské zábavy a „prodloužené“ tanečních kurzů, jež se konalo 27. listopadu 1974 v Národním domě. Zleva Pospíšil, Večeřa, Tichák

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Rozhovor s P. Večeřou a T. Tichákem ze dne 23. února 2013, nahrávka rozhovoru v archivu autora.

⁵⁶ K vystoupení v Národním domě, kterého byl v roli diváka coby student průmyslové školy účasten i Karel Plíhal, Večeřa poznamenává: „To byla mikulášská prodloužená, kde jsme hráli v kostýmech Mikuláše, anděla a čerta. Vystoupení mělo velice příznivý ohlas, tak nás pozvali i na druhý den na další mikulášskou. Tam jsme už hráli ve dvou blocích, nejdříve v kostýmech a pak už v oblecích.“ Elektronický dopis P. Večeři ze dne 7. února 2013, archiv autora.

Vedle veřejných vystoupení se kapela zúčastňovala rovněž neformálních jam session, na nichž se scházela se svými kolegy z jiných hudebních uskupení. Jedno takové hudební setkání se uskutečnilo 12. června 1975 v Náměšti na Hané na zahradě jednoho z rodinných domů. Večeřa vzpomíná na akci, jež byla stejně jako celá řada jiných rockových událostí různého uměleckého a společenského významu v období normalizace předčasně ukončena zásahem Veřejné bezpečnosti, takto:

„Tenkrát jsem poskytl bicí soupravu a Tomáš Tichák s Emilem Pospíšilem také přispěli nějakou aparaturou. Aparatura tam byla odvezena autem, my jsme dojeli vlakem. Vše se odehrávalo na dvorku či zahradě rodinného domu, jehož majitele jsem neznal a od té doby jsem ho už neviděl. Když jsme dojeli, jam session už byl v plném proudu, sám majitel nemovitosti už byl dosti přio opilý. Coby WSS jsme se připojili k hraní a cca za půl hodiny tam vtrhli dva příslušníci Veřejné bezpečnosti. Tím to všechno skončilo. Policiaři se kupodivu k ‚účinkujícím‘ chovali poměrně korektně. Agresivně zasahovali především proti majiteli domu – použili proti němu slzný plyn. Když jsme rozhodli odjet nejbližším vlakem do Olomouce, zrovna přišel předseda MNV a oficiálně nás vykázal z obce. Říkal mimo jiné něco jako: ‚Na území Náměště už nikdy nevstoupíte!‘ A nějaká tetka, asi také z MNV, nám vytýkala, že kdybychom aspoň hráli pěkný písničky [...]“.⁵⁷

Jam session s účastí WSS proběhl již dříve 31. srpna 1974 v restauraci Prim ve Šternberku. V roce 1975 se WSS začali na bázi neformálních jam session stýkat s významným avantgardním olomouckým souborem – Free Jazz Triem. 26. dubna 1975 hráli ve zkušebně ve sklepě rodinného domu v Hálkově ulici 25 s vedoucím Free Jazz Tria – saxofonistou Milanem Opravilem. S neúplným Free Jazz Triem v obsazení Milan Opravil, Josef Bláha (klarinet, tenorsaxofon), Josef Černý (kontrabas) pak jamovali na stejném místě 31. října 1975. Dne 1. listopadu 1976 WSS na zkoušce jamovali s Josefem Bláhou (tenorsaxofon) ze skupiny Free Jazz Trio. Zmíněná setkání vedla později k angažmá Petra Večeři ve skupině Free Jazz Trio.⁵⁸ 20. dubna 1975 WSS vystupovali ve sklepě zkušebně na předpremiéře *Dada show*. Šlo o netradiční koncert hraný tzv. unplugged. Akustickému pojetí se vymykaly pouze dvě písně, v nichž bylo použito zkresleného zvuku baskytary za účelem imitace nástroje heligón. WSS hráli během koncertu různé žertovné písně, které nebyly běžnou součástí repertoáru kapely.⁵⁹ Dne 20. listopadu 1976 se WSS účastnili jam session v Any Clubu ve Vodární ulici.⁶⁰

⁵⁷ Elektronický dopis P. Večeři ze dne 5. února 2013, archiv autora.

⁵⁸ Kouřil, Vladimír: „Ze života jazzové avantgardy v srdci Evropy: Free Jazz Trio“, *His Voice* [online], 2009, č. 2, dostupné z: http://www.hisvoice.cz/index.php?id_clanku=93, [cit. 4. února 2013].

⁵⁹ Elektronický dopis P. Večeři ze dne 20. února 2013, archiv autora. K takovýmto písním patřily například lidové písně *To ta Hel'pa* nebo *Do lesíčka na čekanou*. Dále kankán z operety Jacquese Offenbacha *Orfeus v podsvětí* (1858) nebo píseň z repertoáru Rony Martona: *Hastrmane, tatrmane*. Soupis repertoáru P. Večeři, archiv autora.

⁶⁰ Any Club existoval již od konce šedesátých let. V následující dekádě jej spravovaly místní organizace SSM, které zde občas pořádaly folkové koncerty.

Obr. 3: Zásah Veřejné bezpečnosti proti účastníkům jam session na zahradě rodinného domu v Náměstí na Hané 12. července 1975, vpravo Pospíšil (foto Večeřa)

Pod vlivem v našich podmínkách stále populárnějšího jazz rocku začali WSS v roce 1975 opouštět původní rockovou orientaci a vydali se ve šlépějích souborů typu Mahavishnu Orchestra.⁶¹ Ve stejném roce, konkrétně 19. května 1975, se kapela neúspěšně pokusila absolvovat kvalifikační zkoušky. Přehrávky pro amatérské orchestry a skupiny byly v této době pořádány Okresním kulturním střediskem v intervalu jednoho, případně dvou let. Kapela si však mohla zažádat o přezkoušení i mimo oficiálně vyhlášený termín, což byl případ WSS. Prostory, v nichž se přehrávky konaly, byly voleny podle možností organizující instituce, přihlíželo se i k charakteru, respektive obsazení souboru.⁶² Kvalifikační zkoušky WSS proběhly v klubovně SSM na Návsi Svobody v Holici za přítomnosti čtyřčlenné komise, v níž zasedal vedle dalších pracovníků kulturního střediska i swingový hudebník Oldřich Šulc. V sedmdesátých letech v kvalifikačních komisích přehrávek amatérských, respektive lidových hudebníků v olomouckém okrese zasedali jako zástupci hudebního umění většinou členové olomoucké pobočky Svazu hudebníků. Členskou základnu organizace vedené Mojmírem Zedníkem tvořili z velké části členové místních

⁶¹ Pisemná poznámka T. Ticháka ze dne 29. října 2012, archiv autora.

⁶² Rozhovor s M. Nopem ze dne 14. prosince 2012, nahrávka rozhovoru v archivu autora.

swingových orchestrů, případně dechových orchestrů.⁶³ Průběh neúspěšných zkoušek WSS mimo jiné ilustruje, s jakými problémy se musely rockové soubory v sedmdesátých letech u oficiálních zástupců umění a hudby potýkat. Vedle aspektů politicko-ideologického rázu – skupině neprospěla provokace Pospíšila, jenž měl na aparatuře jednoduše čitelnou šifru v podobě nápisu „NINEL“ – to bylo také stylově-žánrové nepochopení. Kapele WSS, jež u zkoušek prezentovala jazzrock inspirovaný Mahavishnu Orchestra, bylo například vytýkáno použití asymetrického sedmnáctitaktového hudebního tématu. Komise považovala projev WSS za zmatený. Jiný příklad neschopnosti nazírat rockovou hudbu v její specifické stylovosti a posuzování jejích projevů optikou odlišných stylově-žánrových typů, například tradiční vážné hudby či swingu, nastal v případě rané písně Beatles, kterou WSS provedli se zachováním původní struktury a formy. Zde komise souboru vyčetla porušování zákonů klasické harmonie v podobě paralelního vedení hlasů. Podobné výtky, kterých se od muzikantů z oblasti vážné hudby a jazzu nezřídka dostávalo na počátku kariéry i samotným Beatles, bylo možné chápat ještě v polovině šedesátých let.⁶⁴ V polovině následující dekády již usvědčovaly z neznalosti a ahistorismu. Amatérskou kvalifikaci získala skupina bez problémů teprve 13. ledna 1978 se ziskem 60 + 10 bodů.⁶⁵ Přehrávky tehdy proběhly v sále, respektive zasedací místnosti Dopravního podniku v Sokolské ulici 52.⁶⁶

7. listopadu 1975 WSS na necelý rok oficiálně opustil Emil Pospíšil, jenž v této době zahájil spolupráci s bubeníkem Jiřím Stratilem. Z hlediska stylu představovala hudba dvojice muzikantů, kteří během více než tříleté spolupráce veřejně vystoupili pouze několikrát, směsici free jazzu a výrazně improvizované psychedelie. V duu se Stratilem již Pospíšil používal sitár (dar od Jaroslava Hutky), který později uplatnil i jako staronový člen WSS a díky němuž proslul na domácí rockové a folkové scéně.⁶⁷ Oba muzikanti

⁶³ Zedník, Mojmir: Z práce pobočky Svazu hudebníků v Olomouci, *Zpravodaj Svazu hudebníků – pobočka Olomouc*, 1979, č. 1, nestránkováno, vydalo Okresní kulturní středisko Olomouc.

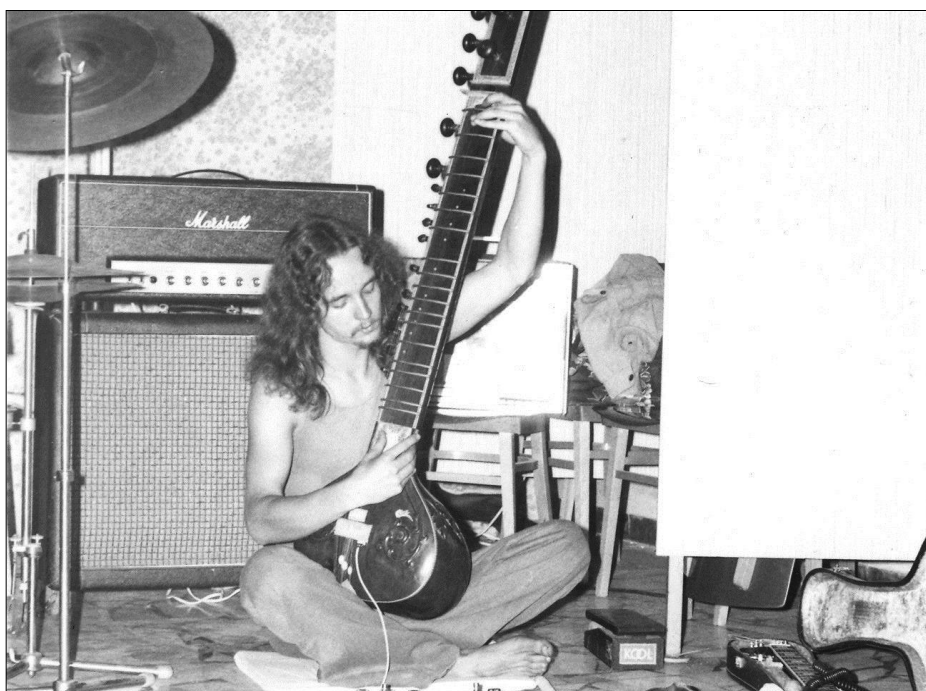
⁶⁴ Srov. kupř. MacDonald, Ian: *Revoluce v hlavě: Beatles, jejich písně a 60. léta*, Praha, 1997.

⁶⁵ Pionýr: „Neni WSS jako VSS“, *Následky horka*, č. 16. Samizdatový časopis *Následky horka* je dostupný v knihovně samizdatové a exilové literatury Libri Prohibiti v Praze, publikace není stránkována.

⁶⁶ Elektronický dopis P. Večeři ze dne 4. února 2013, archiv autora. Do sálu Dopravního podniku (vchod ze Sokolské ulice) se v sedmdesátých letech chodilo také na Antidiskotéku Jiřího Černého, který se v této době potýkal s různými zákazy a omezeními činnosti ze strany nadřízených kulturních institucí a nemohl vystupovat na jinak tradičních místech, například v Divadle hudby. Elektronický dopis P. Večeři ze dne 7. února 2013, archiv autora.

⁶⁷ Rozhovor s P. Večeřou ze dne 12. prosince 2012, nahrávka rozhovoru v archivu autora. Na hru Pospíšila na v našich podmínkách v sedmdesátých a osmdesátých letech poměrně netradiční indický instrument sitár vzpomíná jeho pozdější umělecký partner, spisovatel a propagátor východní hudby, kultury a alternativních směrů života Vlastimil Marek takto: „Emil byl přírodním talentem, měl cit pro nuance a zvuky, uměl velmi citlivě doprovázet jak Mertu, tak Janotu nebo Lutku, a tak mu sitár se všemi těmi nepřehlednými zvukovými možnostmi vyhovoval. Žádné učebnice tady tehdy nebyly, jen mu prý někdo něco ukázal.“ Neobvyklost nástroje v našem prostředí dokládá následující Markova humorná vzpomínka: „Když Emil vyšel na jeviště, odnesl židli a prostřel si kobereček, mladé publikum zmiklo a pobaveně se uchítilo. Když pak vyndal sitár a sedl si do sitárového

s WSS vystoupili ještě 29. listopadu 1975 na scéně olomoucké country a trampské písně – v Tramp klubu na Mrštikově náměstí 14. Program večera v nezvyklém prostoru, kde mělo olomoucké publikum obvykle možnost pravidelně slyšet skupiny typu Severních hvězd či Dostavníku, tvořilo vystoupení WSS s Pospíšilem, koncert Free Jazz Tria v obsazení Opravil, Černý, Stratil a vše gradovalo při jam session WSS s Opravilem (altsaxofon, barytonsaxofon), Jiřím Stratilem (bicí, perkuse), Josefem Jánošíkem (bicí, perkuse) a Oldřichem Pospíšilem (baskytara). Po odchodu Pospíšila s WSS krátce působili hráč na klavírně Libor Obšil (5. ledna – 16. dubna 1976), kytarista Jiří Březina (5. února – 21. dubna 1976) a kytarista Pavol Stollár (9. dubna – 2. září 1976). Na delší dobu do souboru v této době nastoupil trumpetista Olomouckého dixielandu Ladislav Vrba. Kapela ve zmíněném období krátce zkoušela také v Klubu přírodovědců (dnes Videňská ulice 15).

Obr. 4: Emil Pospíšil při vystoupení 6. června 1978 v sále Závodního klubu ROH olomouckého národního podniku Farmakon zvaném Rudý koutek na Sušilově náměstí (foto Oldřich Fogl)

posezu se zkříženýma nohama, holky se začaly smát – jé, on divně sedí?! A co to je za nástroj? A když pak na zkoušku zahrnul, divadlo vypuklo ve šťastný svobodný smích a bylo slyšet výkřik: Jé, vypadá to jako kytara, ale zní jako varhany! Druhý den jsme hráli v Domově důchodců v Jihlavě (zprostředkovala to nějaká agentura). Když Emil odnesl židli a sedl si na zem, důchodci začali brblat. Když zkřížil nohy a zahrnul, zvedlo se několik stařečků a šli zavolat policii.“ Marek, Vlastimil: „Emil Pospíšil a sitár“, in: *BLOG.RESPEKT.CZ* [online], 4.dubna 2008, dostupné na: <http://marek.blog.respekt.ihned.cz/c1-46011860-emil-pospisil-a-sitar>, [cit. 4. února 2013].

V anketě Jazzové sekce svazu hudebníků ČSR All Stars Band 75 v kategorii Jazzrock se členové WSS Pospíšil a Večeřa umístili na pozicích bez udání pořadí, k jejichž nominaci byl nutný zisk minimálně čtyř hlasů. Anketa o nejpopulárnějšího hudebníka roku 1975 se tehdy uskutečnila mezi návštěvníky třetího ročníku Pražských jazzových dnů.⁶⁸ Pospíšil se již v roce 1973 umístil jako zpěvák v anketě Zlatý slavík na 71. místě, což komentoval Večeřa následujícími slovy: „Zlatý slavík 1973, to byla taková recese, kdy jsme přemlouvali kamarády a známé, aby hlasovali pro Emila a docela se to vydařilo.“⁶⁹ Během jazzrockového období repertoár skupiny tvořily skladby Johna McLaughlina (*Sanctuary, Lila's Dance, The Dance of Maya, Can't Stand Your Funk, Binky's Beam, Lotus Feet*), Billy Cobhama (*Red Baron, Le Lis, Taurian Matador, Stratus*), Jean Luc Pontyho (*Passenger of the Dark*), Ricka Lairda (*Stepping Tones*), Herbie Hancocka (*Chameleon*), Chicka Coreya (*Jungle Waterfall*) nebo Franka Zappy (*Blessed Relief, Cletus Awreetus-Awrightus, Little Umbrellas*).⁷⁰ Vlastními skladbami přispíval Tichák. Kapela v této době hrála především koncerty. Rockové publikum ji mohlo slyšet například 4. prosince 1976 v Domě pionýrů a mládeže, kde kapela prezentovala tři skladby jako host Petra Nováka a jeho skupiny. WSS také několikrát vystoupili v sálu Tramp klubu. Jednou to bylo 14. ledna 1977 společně s Free Jazz Triem, jednou 14. října stejného roku jako hosté Olomouckého dixielandu. WSS v rámci svého programu odehráli pět skladeb. 6. června 1978 proběhl koncert v sále Závodního klubu ROH olomouckého národního podniku Farmakon zvaném Rudý koutek na Sušilově náměstí, kde se s kapelou naposledy představil Ladislav Vrba.

V samizdatovém časopisu *Následky horka* vyšla recenze zmíněného koncertu, z níž lze nejenom získat představu o umělecké podobě projevu WSS, kteří se od hard rocku pomalu přesunuli k hudebně více sofistikovanému jazzrockovému pojetí, ale také o kulturně historických reáliích doprovázejících amatérský rock v normalizační době sedmdesátých let minulého století. Anonymní autor vystupující pod pseudonymem Pionýr odkrývá rovněž zajímavá fakta sociálního a sociologického rázu, když popisuje publikum a recepci hudby WSS. Autor v recenzi píše:

„WSS, neboli Water Supply Spectres, strašidla z vodovodní roury, jsou nadějná olomoucká skupina, která po delším čase v úterý dne 6. června 1978 vykroukla z hlubokého undergroundu, aby se v něm zase na delší dobu ztratila. Na jejich vystoupení – a teď se podržte – v Rudém koutku existovaly dva ručně psané plakáty, vyvěšené na exponovaných místech, jako je menza a vrátnice univerzity. Když člověk přišel po sedmé hodině, kdy měla show začít, už se hrálo. Asi sto padesát lidí v malém sálku se nechalo bombardovat jednoduchými, ale účinnými bicími Petra Večeři, jazzrockově pojatou baskytarou Tomáše Ticháka, zatímco v sólech se střídali zarputilý Emil Pospíšil

⁶⁸ All Stars Band: „Jazzrock“, *Jazz: bulletin Jazzové sekce Svazu hudebníků ČSR*, 1976, č. 16.

⁶⁹ Elektronický dopis P. Večeři ze dne 8. února 2013, archiv autora. Dopis redakce Mladého světa s oznámením Pospíšilova umístění v anketě je datovaný 1. března 1974. Dopis je podepsaný manažerkou redakce Miroslavou Moutelíkovou. Dopis v archivu autora.

⁷⁰ Soupis repertoáru P. Večeři, archiv autora.

šil a trumpetista Ladislav Vrba. [...] První část se skládala ze samých jazzrockových „řežeb“, podaných s hardrockovým odpichem. Jedna hodně hraná věc z Cobhamova Spectra ukazuje zaměření skupiny: zmizelo Cobhamovo impresivní pojetí, naopak, tvrdý spodek a ostrá nekompromisní kytarová sóla přiměla být i nepočetné publikum k podupávání a dodatečnému ocenění výkonu skupiny značným řevem. [...] Po přestávce přišel k druhým bicím host Jiří Stratil, a začal bubnovat. Toto slovo ovšem zdaleka nestačí, protože tady šlo o vzývání bubnů, klanění se bubnům, probourávání se do bubnů, lechtání blan, prorážení blan, mlácení do činelů, rozechvívání činelů, natukávání činelů, destrukci celé soupravy až do zničení sebe sama, prorážení bubnů hlavou a vzpínání se. Ke konci kreace s názvem Original č. 1 navíc Emil Pospíšil přinesl na scénu sitár – a začal hrát alespoň na Moravě nevidaným způsobem. Ve druhé věci Original č. 2 se k bubnování a sitáru přidal ještě basista s amplifikovanou španělkou, čímž se podařilo dosáhnout efektu více než uspokojivého. Potom se už střídaly vlastní skladby s přejatými – výborně zahrany Zappa z Grand Wazoo (Blessed Relief a především Cletus Awreetus-Awrightus), kvalitně podaný Černý pasažér J. L. Pontyho. Ve vlastním Lotosovém květu použili kluci také předem nahraného pásu se sitárem, zatímco kytarista hrál sólo na tento nástroj. Závěrečné Buchtičky s fejkem byly další příležitostí k použití čtyř boosterů napojených na sólového Gibsona.“⁷¹

Autor v závěru recenze shrnuje: „Bylo zřejmé, že skupině chybí větší zkušenosti a především dobrá orientace po „jazzrockové“ scéně. Občas nebyla rovnováha ve zvuku nástrojů, vlastní skladby nebyly dostatečně kompaktní. Je s podivem, že náročné věci od Zappy, hrané v originálu s úctyhodným množstvím nástrojů, dopadly slušně, včetně pasáže, kdy v originále bylo zrychleně puštěno cembalo. Nicméně pokud Strašidla z vodovodní roury získají nějakého schopného spoluhráče, mají dobrou budoucnost.“⁷²

V koncertním kalendáři WSS nechyběly ani studentské akce. Šlo například o koncert na kolejích Bedřicha Václavka Univerzity Palackého v přízemním sálu vedle hlavního vchodu, kde kapela 7. prosince 1976 odehrála šest skladeb. Na brněnských Purkyňových kolejích kapela vystoupila 17. dubna 1978. Ve stejném městě se WSS představili společně s neoficiálním olomouckým divadlem Bernardyn již o rok dříve 30. dubna 1977. Improvizovaný happening s názvem *Ladislav má otřes mozku II. díl* členů divadelního souboru Lamače, Jiřího Skácelíka, Kateřiny Kubíkové, Jany Kocanové a Oldřicha Fogla, hudebně doprovázených Pospíšilem, Tichákem a Večeřou však skončil skandálem. Pořadatelé brněnské přehlídky vysokoškolských divadel dokonce odmítli soubor v rámci soutěže hodnotit.⁷³

⁷¹ Pionýr: Není WSS jako VSS, *Následky horka*, č. 16.

⁷² Tamtéž.

⁷³ Lazorčáková, T.: „Divadelní disent: k historii neoficiálních divadelních aktivit v sedmdesátých letech 20. století“, in: Sýkora Michal (ed.): *Kontexty III. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Philosophica – Aesthetica* 25, Olomouc, 2002, s. 54.

Obr. 5: WSS dne 17. dubna 1978 vystupují v Brně na Purkyňových kolejkách.
Zleva Vrba, Tichák, Večeřa, Pospíšil

Přestože se WSS umělecky dařilo, v roce 1978 kapelu opustil Vrba a krátce poté i Pospíšil, jenž se odstěhoval do Prahy, kde zahájil spolupráci s významnými osobnostmi domácího folku – mimo jiné s Vladimírem Veitem, Vladimírem Mertou, Oldřichem Janotou, později i Karlem Plíhalem.⁷⁴ Vzhledem k tomu, že WSS nedokázali za Vrba

⁷⁴ Plíhal vzpomíná na Pospíšila i v souvislosti s WSS a hudebním životem v Olomouci takto: „Byl to bouřlivý rockový kytarista a zpěvák, hrající po všech možných akcích v Olomouci a okolí. Dokonce nám hrál se svou kapelou v tanečních na prodloužené. Fascinoval mne, my trapně v oblecích a on naběhl v tričku, s vlasama až po pás a hustil do nás cosi od skupiny Black Sabbath. V polovině písni odvařil zesilovač a píseň dohráli jenom zoufalý basista s bubeníkem. [...] Zatímco já se postupně hudebně dostával od country se skupinou Hučka ke swingové hudbě skupiny Falešní hráči, kde jsem hrál na tenorové banjo, Emil zmizel do Prahy, kde hrál s Mertou, Janotou, Lutkou a dalšími. Po rozpadu Olomoucké Plíharmonyje v roce 1982 jsem hrál několik let sám a postupně jsem se začal touto pochybnou činností i živit. Emila jsem začal zase potkávat na folkových festivalech. Když jsem dostal nabídku natočit svou první desku, pozval jsem ho na natáčení. Byl vynikající, všestranný kytarista, který dokázal svým způsobem hry dokonale podpořit náladu písni, aniž by se zbytečně hudebně předváděl. Navíc to byl velice milý, přátelský člověk. Po natočení desky jsme spolu začali i koncertovat, což bylo pro mne jedno z mých nejkrásnějších hudebních období.“ Internetové stránky Karla Plíhala, dostupné na: <http://www.karelplichal.cz/fotky/ep.php>, [cit. 4. února 2013]. Pokud jde o technické zázemí WSS, se skupinou od 1. května 1973 spolupracoval technik vyučený v podniku Tesla Litovel Evžen Množil. Elektronický dopis P. Večeři ze dne 7. února 2013, archiv autora. Vladimír Merta vzpomíná na Pospíšila a jeho duchovní orientaci inspirovanou východní kulturou

a Pospíšila najít náhradu, se skupina počátkem roku 1979 rozpadla.⁷⁵ Svoji roli v rozpadu WSS však sehrály i jiné než personální okolnosti. V prvé řadě šlo o kontakt WSS s režimem nepohodlným divadelním spolkem Bernardýn.⁷⁶ Divadlo, které v roce 1976 založili členové kapely Lamač a Tichák společně s Ladislavem Šenkyříkem (zhruba od prosince roku 1971 moderátorem, manažerem a pomocníkem WSS v organizačních záležitostech) a na jehož hudební složce spolupracovali různou měrou i Pospíšil a Večeřa, fungovalo až do roku 1980 bez zázemí zřizovatelské instituce mimo systém oficiálních soutěží a přehlídek.⁷⁷

„Nehlásilo se programově k protirežimní činnosti, ale samotný fakt, že svou nezařaditelností a neoficiálností vyjadřovalo postoj vzdoru, byl diváky vnímán jako politický akcent. Navíc jeho zábavné a hravé adaptace zcela nepokrytě směřovaly k parodickému glosování reality.“⁷⁸

Jak kapela, tak divadlo byly rovněž spojené s neoficiálními akcemi, které probíhaly ve zkušebně WSS ve sklepě rodinného domu Pospíšilových v Hálkově ulici 25 v Hodolanech.⁷⁹ Dne 18. března 1976 uskutečnil ve sklepni zkušebně první koncert Jaroslav Hutka. Do prostoru, který při podobných příležitostech svojí atmosférou i alternativní funkcí do značné míry připomínal neoficiální klub s nepravdělnou činností, se Hutka před svou emigrací v roce 1978 jakožto vystupující umělec ještě čtyřikrát vrátil.⁸⁰ Dne 25. listopadu 1976 ve sklepni zkušebně, jejíž maximální kapacita byla zhruba třicet návštěvníků, odehrál koncert také Vladimír Merta.⁸¹ Pouze jako hosté navštívili sklepni

v pořadu Českého rozhlasu Karla Vepřeka *Emil Pospíšil a indický rád*, viz http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/hudba/_zprava/emil-pospissil-a-indicky-rad-558774.

⁷⁵ Rozhovor s P. Večeřou ze dne 12. prosince 2012, nahrávka rozhovoru v archivu autora.

⁷⁶ Viz písemná poznámka T. Ticháka ze dne 29. října 2012, archiv autora.

⁷⁷ Lazorčáková, Tatjana – Roubal, Jan: *K netradičnímu divadlu na Moravě a ve Slezsku 60.–80. let dvacátého století*, Praha, 2003, s. 92–96, dostupné také v online *Databázi českého amatérského divadla* na internetové adrese: <http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=txt&id=133>; Tichák, „Tomáš: My ze sklepa“, in: Lukeš, Jan a Lukešová, Ivana (eds.), *S firmou MICHR Licht ist sicher! Vlasta Chramostová (* 17. 11. 1926), Stanislav Milota (* 9. 3. 1933)*, Plzeň, 2011, s. 71–75. Lazorčáková, T.: „Divadelní disent: k historii neoficiálních divadelních aktivit v sedmdesátých letech 20. století“, in: Sýkora, Michal (ed.): *Kontexty III. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Philosophica – Aesthetica* 25, Olomouc, 2002, s. 47–64.

⁷⁸ Heslo „Bernardýn (Křelovský literární orchestr)“, in: *Databáze českého amatérského divadla* [online], dostupné z: <http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=soubor&id=202>, [cit. 4. února 2013].

⁷⁹ Blíže k terminologicko-pojmové problematice a polarizaci oficiální-neoficiální kultura v kontextu normalizačních let viz Lazorčáková, T.: „Divadelní disent: k historii neoficiálních divadelních aktivit v sedmdesátých letech 20. století“, in: Michal Sýkora (ed.): *Kontexty III. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Philosophica – Aesthetica* 25, Olomouc, 2002, s. 47–64.

Lazorčáková Tatjana – Roubal, Jan: *K netradičnímu divadlu*, Praha: Pražská scéna, 2003, s. 92–96.

⁸⁰ Písemné poznámky T. Ticháka, archiv autora.

⁸¹ Tamtéž.

prostor i další významné postavy domácí hudební scény, například členové špičkové pražské rockové skupiny Bohemia – Jan Kubík, Vladimír Kulháněk a Michal Pavlíček (18. května 1977).⁸² O dva měsíce později 24. července 1977 do sklepa zavítal také Emil Viklický. Objevil se zde i bubeník mimo jiné pražských skupin Cardinals či Blue Effect Josef Havlíček. Z olomouckých muzikantů do sklepa docházeli členové Free Jazz Tria nebo klavírista Petr Junk. Kontakty Šenkyříka a Pospíšila s okruhem pražského disentu vedly i k pozvánkám dalších zajímavých hostů z hudebních i nehudebních uměleckých a kulturních oblastí. Dne 20. srpna 1977 zde vystoupil filozof Julius Tomin, aby předčítal z rukopisu svůj překlad Aristofanových *Acharňanů*. O měsíc později, dne 24. září měli návštěvníci sklepa z jeho úst možnost slyšet i Aristofanovu hru *Jezdci*. Údajně prostřednictvím Šenkyříka se již na jaře roku 1977 dostalo k okruhu lidí spojených se sklepni zkušebníou první prohlášení Charty 77. V listopadu téhož roku proběhla ve sklepě debata s hudebním kritikem Jiřím Černým. Rok po pražské premiéře dne 28. dubna 1978 byla ve zkušebně WSS reprizována jedna z nejproslulejších inscenací Bytového divadla Vlasty Chramostové – scénické čtení *Všecky krásy světa*.⁸³ Na olomoucké představení vzpomíná Chramostová v úvodu svých knižních pamětí:

„V polovině normalizačního dvacetiletí to byli mládenci [Tomáš Tichák a Václav Burian], kteří jako jiní jejich přátelé sjeli po zadku šupnou na uhlí do sklepa, vybaveného jako hudební studio, aby se zúčastnili jednoho z mých moravských vystoupení. V onom sklepě, studiu vynikajícího, bohužel už nežijícího kytaristy Emila Pospíšila, jsem četla ze vzpomínek Jaroslava Seiferta. Návštěvníky z Olomouce bych po letech nepoznala, prokázali se však k mé radosti pamětní knihou, kterou si hostitel vedl. Byl tam i záznam o seifertovském večeru v podzemí rodinného domu na předměstí. S datem a mým podpisem.“⁸⁴

⁸² Dne 26. listopadu 1977 Pospíšil s Tichákem v Praze zakoupili kytaru Gibson SG od Michala Pavlíčka za 8 000 Kčs. Historie WSS písemně zpracovaná P. Večeřou, archiv autora.

⁸³ Písemné poznámky T. Ticháka, archiv autora. Lazorčáková, Tatjana: „Divadelní disent: k historii neoficiálních divadelních aktivit v sedmdesátých letech 20. století“, in: Sýkora, Michal (ed.): *Kontexty III. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Philosophica – Aesthetica* 25, Olomouc, 2002, s. 52. Z uvedených akcí se dochovaly magnetofonové záznamy a zápisy v Návštěvní knize WSS. Podle nich navštívilo zkušebnu WSS, která byla zároveň „olomouckou variantou bytového divadla“, několik desítek lidí. Mezi nimi převažují olomoučtí návštěvníci, často vrstevníci a spolužáci členů skupiny. Jsou zde ale i hosté z Blatce, Kožušán, Zábřehu, Ostravy, Opavy, Prostějova, Šternberka, Gottwaldova (Zlína), Brna, Prahy, Košic nebo polského Lublinu. Tamtéž. Návštěvní knihu WSS vlastní T. Tichák.

⁸⁴ Chramostová, Vlasta: *Vlasta Chramostová*, Brno, Olomouc, 2003, s. 5.

Obr. 6: Srpen 1974 ve sklepní zkušebně rodinného domu Pospíšilových v Hálkově ulici 25 v Hodolanech. Zleva Tichák, Večeřa, Pospíšil

Literární večer spisovatele Ivana Klímy neproběhl ve sklepní zkušebně, ale uskutečnil se přímo v bytě Pospíšilových.⁸⁵ Dne 11. listopadu 1978 zde Klíma předčítal z rukopisu povídkového cyklu *Má veselá jitra* a jako přídavek z dramatického textu *Hromobití*.⁸⁶

Kapele WSS v očích státních orgánů neprospělo ani Pospíšilovo pražské působení s folkovými písničkáři a kontakt se signatáři Charty 77 ani krátká spolupráce s baryton-saxofonistou Vítězslavem Holatou napojeným na brněnský underground.⁸⁷ Právě příchod Holaty (nástup 12. listopadu 1978) stejně jako klavíristky Evy Viklické (nástup 6. prosince 1978) v poslední fázi existence souboru měl vyřešit problémy s personálním obsazením, což se však nepodařilo.⁸⁸ Komplex výše uvedených okolností vedl k intervenci Státní

⁸⁵ Elektronický dopis P. Večeři ze dne 6. února 2013, archiv autora.

⁸⁶ Lazorčáková, Tatjana: „Divadelní disent: k historii neoficiálních divadelních aktivit v sedmdesátých letech 20. století“, in: Sýkora, Michal (ed.): *Kontexty III. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Philosophica - Aesthetica* 25, Olomouc, 2002, s. 52.

⁸⁷ Rozhovor s P. Večeřou ze dne 12. prosince 2012, nahrávka rozhovoru v archivu autora.

⁸⁸ Eva Viklická, později Ticháková, byla sestrou Emila Viklického. V roce 1979 se vdala za Tomáše Ticháka. Předčasně zemřela v roce 1986. Viklická studovala klavír stejně jako její bratr na místní Lidové škole umění. Ačkoliv byla zaměřená převážně na oblast tzv. vážné hudby, spolupracovala

bezpečnosti u městské organizace Socialistického svazu mládeže ZO SSM 27, jež v této době poskytovala skupině záštitu. Na základě následného rozhodnutí okresního výboru SSM kapela přišla jak o zřizovatele, tak o novou zkušebnu, již WSS využívali od 16. prosince 1978, v sálu Jazz Klubu (tř. 1. máje 16), který mládežnická organizace spravovala.⁸⁹ Došlo k tomu 7. března 1979.⁹⁰

Ačkoliv orgány státní kulturní politiky komunistické strany v sedmdesátých letech rockovou hudbu prostřednictvím řady důmyslných opatření, například v podobě kvalifikačních zkoušek, složitého a mnohastupňového systému povolování koncertů apod., systematicky omezovaly a likvidovaly, rockový hudební život nikdy zcela nezanikl. Dokladem může být historie regionální kapely WSS, již se podařilo z hlediska míry uplatňovaných represí v nejvíce kritickém období sedmdesátých let přežít necelých devět let. Přestože kapela odehrála za dobu své existence pouze okolo třiceti veřejných vystoupení, zapsala se do kulturní historie Olomouce a svým členům posloužila jako hudební východisko. Kupříkladu Emilu Pospíšilovi, jenž později vešel v širší známost díky doprovázení hvězd domácího folku, nebo Petru Večeřovi, jenž svoji hudební kariéru později spojil s jedním z nejvýznamnějších a z hlediska trvání nejvytrvalejším jazzovým souborem z hlavního města Hané – Free Jazz Triem.

On History of Rock Music Culture in Olomouc: Water-Supply Spectres (1970–1979)

Summary

Even though the Communist Party bodies in charge of governmental cultural policy in the period of so-called normalization restricted and liquidated rock music systematically, rock music life did not fully cease to exist. This is substantiated by the history of the WSS music band (Water-Supply Spectres) from Olomouc which succeeded in surviving for nearly nine years in the 1970s, the most critical period of the repressions enforced. The music band was established in December 1970. It broke up based on an intervention by

s jazzovými soubory WSS a Free Jazz Trio. K jejím instrumentálním schopnostem poznamenal bubeník a dlouholetý spoluhráč Emila Viklického na olomoucké scéně v druhé polovině šedesátých let Antonín Náplava: „Ona hrála ještě líp než Emil, byla více expanzivní.“ Z rozhoru s A. Náplavou dne 8. ledna 2013, nahrávka rozhoru v archivu autora.

⁸⁹ Lazorčáková, Tatjana: „Divadelní disent: k historii neoficiálních divadelních aktivit v sedmdesátých letech 20. století“, in: Sýkora, Michal (ed.): *Kontexty III. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Philosophica – Aesthetica* 25, Olomouc, 2002, s. 52. Určitý čas vedl Jazz Klub pozdější olomoucký diskžokej Zdeněk Svoboda. Provoz instituce byl spojen s hospodářskými problémy, které vedly k jejímu zániku. Rozhovor s P. Večeřou ze dne 12. prosince 2012, nahrávka rozhovoru v archivu autora.

⁹⁰ Elektronický dopis P. Večeři ze dne 20. února 2013, dopis v archivu autora.

State Security at the promoter of the band, which was the Socialist Youth Organization, basic unit 27, at the beginning of the year 1979. The artistic development of the band, in which Emil Pospíšil, an republic-wide known rock and folk guitar player, or Petr Večeřa, a member of the important Moravian jazz band Free Jazz Trio, started their careers, can be divided into two stages. In the first stage of its existence, the band performed at dance parties around Olomouc, playing the repertoire with musical pieces by geniuses of world hard rock, such as Led Zeppelin, Deep Purple, or Black Sabbath. Around 1975, WSS focused on jazz rock represented worldwide by the ensembles of Mahavishnu Orchestra type. WSS went down to the cultural history of Olomouc not only by their music activity, but also by their relation to Czech non-official culture and underground.

Aus der Kulturgeschichte der Rockmusik in Olomouc: Water-Supply Spectres (1970-1979)

Zusammenfassung

Ungeachtet dessen, dass die Rockmusik von Organen der staatlichen Kulturpolitik der kommunistischen Partei in der Zeit der sogenannten Normalisierung systematisch eingeschränkt und sogar ausgeschaltet wurde, ist das Rockmusik-Leben nie vollkommen erloschen. Als Beleg dazu kann die Geschichte der Olomoucer Musikgruppe WSS (Water-Supply Spectres) dienen, welcher es gelungen ist, in dem in dieser Hinsicht kritischsten Zeitraum von durchgeführten Repressionen der siebziger Jahre fast neun Jahre zu überleben. Die Musikgruppe entstand im Dezember 1970. Zu ihrem Zerfall kam es Anfang des Jahres 1979 unter anderem auf Grund von Interventionen der Staatssicherheit bei dem Träger der Gruppe, nämlich bei der Grundorganisation des Sozialistischen Jugendverbands ZO SSM 27. Die künstlerische Entwicklung der Gruppe, in der auch der in der ganzen Republik bekannte Rock- und Folk-Gitarrist Emil Pospíšil wie auch ein Mitglied des bedeutenden mährischen Jazz-Ensembles Free Jazz Trio Petr Večeřa ihre Karrieren begonnen haben, kann man in zwei Phasen unterteilen. In der ersten Phase ihres Bestehens trat die Gruppe anlässlich von Tanzveranstaltungen in der Umgebung von Olomouc auf, und zwar mit einem Repertoire, das Kompositionen der bedeutenden Repräsentanten des Welt-Hard-Rocks wie Led Zeppelin, Deep Purple oder Black Sabbath umfasste. Um das Jahr 1975 orientierte sich die WSS an der Stilrichtung Jazz Rock, die weltweit von Musikbands wie Mahavishnu Orchestra gespielt wurde. Kulturgeschichte schrieben die WSS in Olomouc nicht nur mit ihren musikalischen Aktivitäten, sondern auch mit ihrer Beziehung zur tschechischen inoffiziellen Kultur und zur Kultur des Undergrounds.

Keywords

Olomouc; history; music; rock; underground; Emil Pospíšil; Petr Večeřa; Tomáš Tichák; WSS; Free Jazz Trio.

Schlüsselwörter

Olomouc; Geschichte; Musik; Rock; Underground; Emil Pospíšil; Petr Večeřa; Tomáš Tichák; WSS; Free Jazz Trio.